

CZERKESZTI

618

KINCSENY

Sír. E

NYITÁSI

Egyes. é

Belv. é

Negyed

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Egy. é

Dl. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. Il. 8.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A tízéves Nagyrománia

Holnap veszi kezdetét ama nagyszabású ünnepségek sora, amellyel a román nép Nagyrománia fennállásának tízéves fordulóját megünnepelni készül. Románia számára ez a nap valóban örömmünnp. Az összes hadviselő államok közül ez az ország volt az, amelynek háborus mérlege a legnagyobb nyereséggel zárult és a békeszerződések meghozták az évszázados román álmok valóra válását, az összes románok egyesülését. Egészen csodálatos volt az ut. amelyet a háboru alatt Románia megtett. A szenvedések és irtóztatos véráldozatok rettenetes infernójából a reményvesztettség legsötétebb mélységeiből, mint Phönix madár emelkedett fel a dicsőség legmagasabb csúcsára. A kis hatmillió Balkán-országokból szinte egy napról a másikra tizenhétmillió európai hatalom lett, amely geográfiai határainak nyugatra való kitolása következtében nem is számítható már a Balkán államok közé. A világtörténelem alig ismer példát arra, hogy egy ország egyetlen háboru leforgása alatt ilyen óriási méretű területnagyságot nyerjen el. Valóban érthető, ha szíve mélyén minden román az isteni gondviselés különös és csodás kegyelmének tekintti ezt a történelmi sorsfordulást és örvendező, hálás lélekkel ünnepli meg annak a napnak tizedik fordulóját, amely ezt a páratlan változást meghozta.

Ha visszapillantást vetünk az egyesülés óta eltelt tíz esztendőre, úgy a kép már nem ilyen derűs. Nem gondolkodunk legújabb térben s így nagyon jól tudjuk, hogy egy új államnak a berendezése és konszolidálása nem megy máról-holnapra. Különösen Romániában, ahol négy különböző történelmi multtal, különböző tradíciókkal és közeleti viszonyokkal rendelkező országrészt kellett egyetlen egységes államá kovacsolni, volt nehéz feladat a konszolidálás műve. Amikor tehát az eltelt tíz esztendő mérlegét felülírhatjuk, távolról sem akarunk abszolút mértékkel operálni, hanem nagyon is figyelembe akarjuk venni azokat a nehézségeket, amelyek a román állami berendezkedés elébe tornyosultak. Am még e relatív mérték alkalmazása mellett sem találhatjuk az eredményeket kielégítőnek.

Ez a tíz esztendő nem volt a produktív munka korszaka és az ország energiáit sokkal nagyobb mértékben emésztették fel a belső párt harcok és leggyakrabban önző politikai szenvedélyek, semhogy az újjáépítő munkára is maradhatott volna belőlük. Közel kilenc esztendőig majdnem megszakítás nélkül egy olyan politikai párt tartotta kezében az ország gyeplőjét, amely retrograd mentalitásával, elavult elveivel és önző egocentrikus gazdaságpolitikájával kerékkötője volt minden haladásnak és egy káros regionalizmus révén évtizedekre vetette vissza a csatolt területek gazdasági és közéletét. Ez a rendszer beoltotta a maga egészségtelen szellemét nemcsak a politikába, hanem a közigazgatásba és igazságszolgáltatásba is, egy olyan szellemet, amely a csatolt területeken, de különösen Erdélyben egészen új és bántó volt. Ez ellen a korrump és retrograd szellem ellen kellett az ország demokráciájának közel tízéves harcát folytatnia és ez a belső harc akadályozta meg azt, hogy Románia a maga nagy népi értékeivel és természeti kin-

cséivel ezen tíz év alatt oda fejlődjék, ahová a történelem akarata predesztinálta. Ha most ezt a mérleget kisebbségi szempontból állítjuk fel, úgy még jelentősebb passzívák tárulnak elénk. Tíz évvel ezelőtt nemcsak a románság, de a kisebbségek nagyrésze is bizakodó hittel tekintett a jövő elé, mert az egyesülés gyulafehérvári manifesztumában olyan garanciát látott, amely a kisebbségek számára is meghozza emberi és népi szabadságjogaik teljességét. Ezek a reménysek azonban csakhamar szertefoszlottak és mélyes keserűséggé változtak. Az a politikai rendszer, amely Nagyrománia első tíz esztendejére oly markánsul rányomta bélyegét, a legnagyobb meg nem értéssel állott szemben a kisebbségi problémával és mégcsak kísérletet sem tett annak igazságos megoldására. A homogén nemzeti állam elzárkozó sőt szellemével nézte ezt a kérdést és

nem akarta észrevenni, hogy a kisebbségi ügy egészséges rendezése époly fontos követelménye az állam konszolidációjának, mint minden más állami probléma. Ezen a téren az elmúlt tíz év alatt úgyszólván semmisen történt. Sem a nyelvhasználat, sem a kisebbségi oktatás, sem a kisebbségi polgárok részvétele a közigazgatásban és igazságszolgáltatásban, sem az ezekkel összefüggő egyéb követelmények nem jutottak egy lépéssel sem előbbre. Az egyesülés mostani nagy ünnepét annak a pártnak a kormánya vezeti le, amely az elmúlt tíz év alatt a legelkeseredettebb harcát folytatta az előbb felpanaszolt rendszer ellen s amelynek kormányra lépésekor mindenkiben feléledtek a régi reménysek. Az ünnepségek legfényesebb programja Gyulafehérváron fog lezajlani. Azon a Gyulafehérváron, ahol tíz évvel ezelőtt ugyanez a párt ki-mondotta az egyesülést és kimondotta a kisebbségek szabadságjogait, ahol pontosan egy évvel ezelőtt ez a párt utolsó diadalmas rohamját vezette a liberális

kormány ellen és amely város hovatovább az igazi erdélyi tradíciók szimbólumává válik. Ez az egyesülési ünnep határkövet kell, hogy jelentsen Románia történetében, egy új korszak kezdetét, amely meghozza most már az ország dolgozó tömegeinek és népi kisebbségeinek is az áhitott szabadságot és igazságot. Ezekben a napokban Románia zsidósága is együtt ünnepel a román néppel. Szívünk mélyéig átérezzük e történelmi dátum jelentőségét és igaz lélekkel azonosítjuk magunkat az örvendezőkkel, akik most népi álmaik megvalósulását ünneplik. Mi is ott leszünk Bukarestben és ott leszünk Gyulafehérváron is. Ott leszünk együttérzésünkkel, ott leszünk áldozatrakész lojális állampolgári hitvallásunkkal, de ott leszünk önzetlen népi mívoltunkban, büszkén tradícióinkra, kultúránkra és sajátosságainkra, amelyek számára a most kezdődő új korszakban szabadságot és új fejlődési lehetőséget várunk. Ebben a hitben köszöntjük fel az ünneplő román népet.

Programot adott az új osztrák kancellár

Az új kormány folytatni fogja az előző kormány gazdasági programját

Bécs, május 8. A nemzeti tanács tegnapi ülése zafuott karzatok előtt és a törvényhozó testület összes tagjainak részvétele mellett folyt le. Girtler elnök bemutatva a nemzeti tanácsnak Streeruvitz kancellárt és kormányát, majd felkérte Streeruvitzet, hogy terjessze elő a kormányprogramot. A kancellár általános figyelem közepette emelkedett szólásra és a nemzeti tanács üdvözlése után mulattatta elődjének Seipel kancellárnak munkásságát Ausztria rekonstrukciója körül. Streeruvitz utalt a koalíció három polgári pártjának megbeszéléseire és a szociáldemokrata ellenzékkel folytatott tárgya-

lásokra, melyeknek eredményeként annak a reményének adott kifejezést, hogy helyreállt a pártközi parlamenti béke és a politikai békét a termelő munka békeje fogja követni. A kancellár a továbbiakban kijelentette, hogy Ausztria jó viszonyban akar élni az összes szomszédállamokkal és fentartja a szoros együttműködés viszonyát, különösen Németországgal, mert a két országnak kulturája és nyelve egy és ugyanaz. A kormány folytatni fogja az előző kormány gazdasági programjának kiépítését és újra felveszi a külföldi kölcsönre vonatkozó tárgyalások fonalát, hogy pénzügyi téren tovább építhessen.

A kancellár nyilatkozott ezután az új kormánynak a tisztviselőkérdésben és a lakásépítés kérdésben elfoglalt álláspontjáról. A szociáldemokrata ellenzék részéről Renner volt kancellár reflektált az elhangzott kormánynyilatkozatra, kijelentve, hogy az előterjesztett kormányprogramban nincsenek elég határozott utalások abban az irányban, hogy az új kormány a főváros súlyos problémáit megoldáshoz kívánja juttatni. Renner ezután kifogásolta, hogy az új kormány átvette Seipel kormányából Vaugoin hadügyminisztert.

Tizenkétfemilliárdos angol kölcsönt kap Románia

A stabilizációs kölcsönön kívül újabb külföldi kölcsönre kér felhatalmazást a kormány. Még a nyáron megszavazza a parlament a kölcsön feltételeit

(Bucureszt, Bukareszt) május 4. Amikor a nemzeti-parasztpárt még nem volt uralmon és a liberálisok épen a külföldi kölcsön sikertelen tárgyalásaival voltak elfoglalva, jással vádolták meg a ellenzékben levő nemzeti-parasztpártot, hogy egyáltalában nem segíti az államot a kölcsön megkötésében, sőt minden igyekezetükkel azon vannak, hogy Romániát a külföld előtt diszkreditálják.

Ugyanebben az időben, Debre Porceiu nemzeti-parasztpárti képviselő a liberális kölcsöntervezettel párhuzamosan szintén készített egy kölcsöntervet, melynek utolsó paragrafusai épen most készültek el és munkatársunknak alkalm volt azokba betekinteni. A Porciu-féle kölcsöntervezet lényegesen eltér a liberálistól, mert a 80 millió dolláros új nevezetű stabilizációs kölcsön egyáltalában nem hozott készpénzt az állam kas-

szájába, hanem a kölcsön egész összegét a belső és külső adósságok rendezésére kellett fordítani, beruházásokra és kereskedelmi akciókra pedig egy bani nem jutott.

Ezzel szemben a Porciu-féle tervezet felhatalmazást kér a parlamenttől arra, hogy a pénzügyi kormányzat egy 12 milliárdos készpénz kölcsönt vegyen fel, amely teljes egészében beruházási célokat szolgálna. Erre a kölcsönre eddig négy ajánlat futott be külföldről: Amerika, Franciaország, Olaszország és Anglia let-

tek kölcsönajánlatokat Romániának és a négy közül Angliáé az egyetlen, amely komoly kereskedelmi alapokon áll, és amelyet minden bizonnal el is fognak fogadni majd a parlament előtt.

A közeljövőben már minisztertanács is foglalkozik a készpénzkölcsön ügyével, onnan a hó közepe táján a törvény-előkészítő bizottság elé kerül és a kormány még májusban meg is akarja szavastatni a parlamenttel a friss angol készpénzkölcsönt.

Hívja fel a sékel ismerőseit is a sékel megváltására

Felhívás az összes sékelbiztosokhoz

3. sz.

Az ideai sékelakció során két sajnálatos körülményt kellett tapasztalunk. Az egyik az, hogy a gyűjtőmunka lassan és elkésetten indult meg, még pedig abból a helytelen felfogásból, hogy az elmúlt években is adott zárotermint a cionista világszervezet, mégis egész éven át folyt a sékelakció. Ezt a veszedelmes és téves felfogást minden sékelbiztosnak egyszer és mindenkorra el kell vetnie. Eltekintve attól, hogy a május 27-ig Londonban el nem számolt sékeleket a világszervezet nem igazolja, vagyis ezeknek a sékeleknek választói jogosultságát el nem ismeri, lehetetlen állapot, hogy a helyi csoportok és ifjúsági alakulatok minden energiáját egész éven át a sékelgyűjtés foglalja le, amikor rengeteg más feladatot és munkát is kell elvégeznie. Vannak egyes helyek, ahol a mostani akciót azért nem tudták megindítani, mert még alig fejezték be a tavalyi sékelek kihelyezését, sőt olyan városok is vannak, ahol az 5687. évi sékeleket még most sem számolták el. Ez nemcsak fejeletlenség, hanem előre diszkreditál és lehetetlenné tesz minden más munkát is.

A másik téves felfogás az, hogy igen sok helyen a sékelbiztosok azzal fogtak az akcióhoz, hogy legalább a tavalyi szegénytelen gyenge eredményt, amely kizárólag az akció szervezetelességének tulajdonítható, most is el kell érniük. Ez az elgondolás abszolút helytelen, mert az igazság az, hogy május 15-ig legalább háromszor annyit sékelni kell mindenütt kihelyezni, mint tavaly, mert a kongresszusi delegátusválasztásokhoz a tavalyi és a mostani sékelek összegét veszik alapul. Tavaly még 5000 sékel sem gyűlt be, az idén tehát minimálisan 15.000 sékelt kell eladni ahhoz, hogy Erdély ez-úttal 5 delegátust küldhessen Zürichbe. A rendelkezésre álló rövid idő alatt tehát a maximumra fokozott erővel kell az akciót lefolytatni és ne legyen egyetlen zsidóház sem, ahol a sékel meg nem váltják. Ahhoz, hogy a 15.000 sékel összegyűljön, feltétlenül szükségesnek tartjuk annak lekötését, hogy a nagyobb zsidó centrumokban minimálisan hány sékelt kell kihelyezni. A minden sékelbiztosra irányadó kvótaelőírányt a következő:

Kolozsvár 1200, Temesvár 1000, Nagyvárad 1000, Arad 500, Szatmár 500, Sziget 500, Dés 500, Marosvásárhely 500, Brassó 400, Nagyszeben 300, Déva 300, Lugos 300, Hátszeg 300, Székelyudvarhely 300, Karánsebes 300, Petroszény 300, Gyulafehérvár 300, Nagyenyed 200, Bethlen 200, Gyergyószentmiklós 200, Beszterce 200, Nagybánya 200, Dicsőszentmárton 200, Resica 200, Szilágyosmlyó 200, Zilah 200, Szászrégen 200, Torda 200, Felsővisó 200, Erődhályfalva 200, Csikszereza 100, Szászváros 100, Nagysomkút 100, Halmi 100, Orsova 100, Szilágykrasna 100, Szilágysehs 100, Magyarlápoc 100, Zsibó 100, Lippa

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bücsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgesellschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akár vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárait. Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek

100, Kisjenő 100, Marosujvár 100, Nagyszalonta 100, Segesvár 100, Nagykároly 100, Nagyszentmiklós 100, Segesvár 100, Bánffyújvárad 100, Tasnád 100, Maroshevíz 100, Medgyes 100, Borsó 100, Retteg 100, Margitta 100, Borosjenő 50, Borogóprund 50, Felsőbánya 50, Szinérváralja 50, Székelyhid 50, Nagylonda 50, Hidalmás 50, Rév 50, Galócás 50, Sep-

siszentgyörgy 50, Avasfelsőfalu 50, Sárköz és Ujlak 50, Avasujváros 50, Gurahonc 50, Kiskalota 50, Gyimesbükk 50, Mócs 50, Bélbor 50, Borsó 50, Erzsébetváros 50, Palotailva 50, Vajdahunyad 50, Gyimesközéplak 50, Oravicabánya 50, Marosludas 50, Ruszkova 50, Somkerék 50, Havasmező 50, Tóvis 50, Alvinc 50, Tölgyes 50, Csákgörbő 50, Egeres 30,

Barátka 30, Tenke 30, Bihar 30.

Az itt felrólt helyeken működő sékelbiztosokra hárul az a feladat, hogy a közeli községekben lakó zsidóság körében is lefolytassák a sékelakciót, amelynek befejezése után közé fogjuk tenni, hogy melyik sékelbiztos milyen eredményt ért el, egyben le fogjuk közölni az utolsó öt év sékeleredményét is helységek szerint.

Anglia három politikai pártjának felvonulása a választások előtt

Lloyd George szövetséget Rothermere lorddal. Az ipar nacionalizálása a munkáspárt programjában

London, május 8. A választási akciók már gőzerővel folynak és a pártok kiadták programjaikat. Mindhárom párt vezérei irigylete méltó optimizmusról tesznek tanúságot nyilatkozataikban. Mindegyik párt azt állítja, hogy ő fog győzni, ő fogja a választások után a kormányt megalakítani. A legjellemzőbb, hogy a jelenleg lelkisebb párt, a liberálisok ebben az optimizmusban még a másik két pártot is feljülműjűk. Az természetes, hogy a pártok mindenképpen oszta a pártvezérek optimizmusát.

A jelenlegi választási harc legkiemelkedőbb momentumja

a liberálisok rendkívüli erőfeszítése. Lloyd Georgenak, a legújabb angol államfőnek sikerült a már régóta két frakcióra bomlott liberális párt egységét a választási küzdelem idejére legalább külső látszatra helyreállítani. A liberális párt tanácsa, amely tulajdonképpen a legelkeseredettebb riválisa Lloyd Georgenak, elhatározta, hogy támogatja a volt liberális miniszterelnök programját. Lloyd George programjának főpontja munkahelyteremtés és a munkanélküliség csökkentése. Oriási utépítési terv, városépítési reformok, mezőgazdasági beruházások és a villamosági művek kiépítése képezik Lloyd George választási jelszavait és a volt liberális miniszterelnök azt ígérte, hogy kormányra jutása esetén új terhek és adók nélkül végrehajtja ezt a programot és 18 hónapon belül teljesen megszünteti a munkanélküliséget.

Aki Lloyd George-ot már beszélni hallotta, az jól tudja, hogy ez a rendkívül ügyes szónok milyen demagóg eszközökkel dolgozik és minő matematikai biztonsággal képes eredményeket elérni. Bármennyire is bizonyítják a konzervatívok, hogy új adók nélkül lehetetlen ennek a gigantikus programnak megvalósítása, bármennyire hangzóztatja a munkáspárt, hogy Lloyd George frázisait fölülkössön, mégis sikerült sok százezer választót már eddig is megnyerni. Ha a liberális párt megerősödve kerül be a parlamentbe, úgy ez kizárólag Lloyd George érdeme lesz.

A liberális párt választási programjának további főpontjai a feltétlen

szabadkereskedelmi, barátságos együttműködés az Északamerikai Egyesült Államokkal és az Oroszországhoz való viszony javítása.

amennyiben ezt Anglia bizsónsága megengedi. Másrészt nem tagadható, hogy Lloyd George újabb Rothermere lord hajása alatt a békeszerződéske revíziójának szükségességét hirdetti.

A másik ellenzék párt a Labour Party, egész biztosan egy csomó mandátummal meggyragodva tér vissza a parlamentbe. Az utolsó három évben lezajlott pótválasztások túlnyomó többsége a szocialista munkáspárt győzelmét eredményezte. Vannak ugyan még kerületek, ahol a munkáspárt is tradícióból a konzervatív jelöltet támogatja, azonban a szociális problémák a munkáspárt mindinkább a Labour Party táborába terelik.

A Labour Party programjának főpontja

az ipar nacionalizálása.

Ennek mikéntjéről azonban a párt különböző frakciói nem tudnak megegyezni és ezért ez a követelés inkább csupán politikai dekorumként értékelhető és alkalmat szolgáltat az összes politikai elemeknek az összefogására. Természetes, hogy a további programponatok túlnyomó része is szociális természetű. A munkáspárt azonkívül gyors megegyezést követel a reparációs és háborús adóssági problémákban. A szabad árucseréről és a szabad versenyéről a munkáspárt nem fogja el világos álláspontot, csupán általánosságban a szabad árucseréről és a szabad versenyéről emlékezik meg.

Apárt vezérei ismételt hangzóztatják, hogy

a munkáspárt kormányrajutása esetén nem fog erőszakos rendszárlatokhoz folyamodni.

hanem lassú evolúcióval igyekezik majd programját megvalósítani.

A választási küzdelemben a legnehezebb a jelenlegi kormánypárt,

a konzervatívok helyzeté.

Az utolsó négy hónapban ugyan a ke-

reskedelem és ipar fellendült, a munkanélküliség is csökkent, azonban a munkanélküliség száma még mindig több, mint egymillió.

Jelenleg a konzervatív párt a parlamentben kétharmad többséggel rendelkezik, azonban senki sem várhatja, hogy ez megfelel a nép párttagozódott ságának. Ezenkívül, még a konzervatív lapok is elismerik, hogy ez a kétharmad többség szerencsés véletlen, kedvező körülmények összetalálkozásának következménye. A párt elvesztette legnépszerűbb lapját, Rothermere lord Lloyd George-ot támogatja, a nép elégedetlen a Baldwin-kormány gazdasági politikájával és így kétségtelen, hogy a párt a választásokon leadja ellenfeleinek a kétharmad többség javát. Azonban a konzervatív vezérek mégis biznak abban, hogy pártjuk ha minimális többséggel is, mégis min a legerősebb párt kerül vissza a parlamentbe. Jólásokba bocsátkozni a jelenlegi körülmények között igen haláttan dolog, nehány hét múlva azonban a választások lezajlanak és akkor ki fog derülni, hogy melyik párt optimizmusa volt jogosult.

SELECT-MOZGÓ

Május 10-én premier!

S. O. S.
(VESZÉLYBEN a HATÓ.)
Grandiózus szuperprodukción.

Főszerepekben:

Alfons Frieland
és
Liane Haid

Rendes helyárak!

Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

Monopol Thalfilm.

Borzalmas hegyetlenséggel gyilkoltak meg egy rokkant trafikost

(Bécs, május 8. Az Új Kelet tud.) Az Új Kelet is jelentette, hogy az elmúlt szombaton Bécsben a Wien folyó egyik iszapos részén egy férfit eltaláltak. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a fején két hatalmas seb volt, amiből következtetni lehetett, hogy az illetőt már előbb meggyilkolták és csak azután vágták le fejét törzséről. A szakértők szerint az illető hatvan-hetven éves lehetett és jobbszemén szürke hályog volt. A nyomozásnak nehéz dolga akadt ezzel a fejjel, amelynek különböző jellegzetessége a nagy kopasz tarkó volt és a szájam ögöl az összes fogak hiányoztak.

A nyomozó hatóságok mindenekelőtt az eltűnt lajstromában keresték ennek az embernek a nyomát és így jötték rá, hogy április elején eltűnt Michael Sack rokkant trafikosa, aki 1868-ban született a lengyelországi Budzanovban és bécsi állampolgár. A személyleírás pontosan ráillett a folyóból kihalászott fejre. E nyomok alapján megtudták, hogy a magánosan élő ember trafikójában ritkán járt be, akicsi üzlet vezetését rábízta egy leányra, aki, miután gazdája hosszú idő óta nem járt be; a rendőrsé-

gen bejelentette eltűnését.

Sack perlekedő természetű volt és legtöbb kellemetlenséget gyermekeiktől is per okozott neki, ami miatt árverést is tüztek ki ellene. A rendőrség azt hiszi, hogy ezzel összeköttetésben van a gyilkosság.

A rendőrség házkutatást tartott Michael Sack lakásán. A házbéliek elmondották, hogy az öregember gyakran változtatta házvezetőnőit, éppoly, mint a trafikban alkalmazott leányokat. Állandóan apróhirdetéseket tett ki a lapokba és ezek útján keresett neki megfelelő házvezetőnőt és elárúsítónót azonban néhány napnál tovább nem tartott egyiknek sem az alkalmaztatása. Az öregember mániakusa volt a változatos ságnak. Sackot mindenki takarékos embernek ismerte, aranyórája volt, aranylánc, amit a detektívek már nem találtak a lakásán. Volt két betétkönyve is négyezer sillingről. A könyveket azonban átadta a házmesternek. A gyilkos csak az akasztásán lévő pénzt vihette el, azonfelül kétféle ruháját és fehérenműjét. A nyomozás erőlyesen folyik.

Hirdessen az „Új Kelet”-ben

Csütörtök,

ötve
önné

A májusi
prog

(Cluj-Kolozs) Az országzertek és mint mány nagy egyesülés ti ségek három egyik legfor mit Marase megünnepelel fázisa a bu azajlanak le pent egyesít jus 20-án fo

Ötv
ünne
vott

A minisz egyesülési nyolitásával lafehervári vonatot áll minden rész meghívott v kívül a több kos kedvező hérvára ut vezményt n igénybe má

Ho

A hivatali fentebb is rekt erre a tokon. Kolozs 2400 delegát Váshelyről, Dészről, Beszterceéről, Szebenből 1 gica környéi, Vulkánról, ros és Szatnyékéről 12 egyen a külf

Ma, májusi ünnepi márasztibé koreték kö geken rész kormány ü kar, a mar tanasnokai amerikai szerdán re hajón és l egyesülési

Hi
a n
ors

A májusi országban nak le, Bu a napon szonogy ág órában a

N
por

Abi

Önné

Bost
Str. R

Ötven különvonat fogja szállítani az egyesülési ünnepségekre a 27.000 meghívott vendéget

A marasesti, bukaresti és gyulafehérvári ünnepségek részletes programja. Bukarestbe érkeztek az amerikai románság kiküldöttségei

(Cluj-Kolozsvár, május 8. Az Uj Kelet tud.) Az egyesülési ünnepségekre országsszerte óriási előkészületeket tettek és mint előre látható volt, a kormány nagy fénytel ünnepelt meg az egyesülés tízéves jubileumát. Az ünnepségek három fázisra oszlanak, melyek egyik legfontosabbika a hősök napja, a május 10-én, melyet Marasestben nagy fénytel fognak megünnepelni. Az ünnepségek második fázisa a bukaresti ünnepségek lesznek, amelyek május 10-én, 11-én és 12-én zajlanak le Bukarestben. A tulajdonképpent egyesülési ünnepség azonban május 20-án fog lezajlani Gyulafehérváron.

Ötven különvonat szállítja az ünnepség huszonkötézer meghívottját

A minisztertanács foglalkozott az egyesülési ünnep forgalmának lebonyolításával és elhatározta, hogy a gyulafehérvári ünnepségekre ötven különvonatot állít be, amellyel az ország minden részéből közel huszonkötézer meghívott vendéget kell szállítani. Ezen kívül a többi vonatok ötvenszázalékos kedvezményt nyújtanak a Gyulafehérvárra utazóknak, akik a vasúti kedvezményt május 17-től kezdve vehetik igénybe május 21-ig bezárólag.

Honnan indulnak az erdélyiek

A hivatalos meghívottak, mint azt fentebb is írtuk, ingyen utaznak a direkt erre a célra beállított különvonatokon. Kolozsvárról két különvonat 2400 delegátust visz az ünnepségekre. Vasárhelyről 1000 embert, Nagybányáról, Déseről és Zsibórról 1000 embert, Besztréből 1200-at; Fogarasról 1200-at, Szebenből 1300-at, Brassóból 1200-at, Resica környékéről 1000, Temesvárról 1000, Vulkánról 400; Aradról 1000, Maramaros és Szatmárvidék 1000 és Abrud környékéről 1200 embert szállítanak ingyen a különvonatok.

A marasesti ünnepségek

Ma, május 9-én kezdődik meg az egyesülési ünnepségek első fázisa, amelyet Marasestben ünnepelnek meg fényes körök között. A marasesti ünnepségeken részt vesznek a régénstanács, a kormány összes tagjai, a diplomáciai kar, a marasesti útközlet egykori pataszenokai a parlament tagjai és az amerikai románság delegátusai, akik szerdán reggel érkeztek meg különvonaton Amerikából az egyesülési ünnepségek.

Huszonegy ágyulövessel kezdik a május 10-iki ünnepségeket az ország összes helyőrségeiben

A május 10-iki ünnepségek az egész országban ugyanegy programmal folynak le, Bukarest fővárost kivéve. Ezen a napon az összes helyőrségeken huszonegy ágyulövessel hirdetik a hajnali órákban a nap jelentőségét, délelőtt tíz

órákor pedig az ország összes templomaiban ünnepi istentiszteletek lesznek és déli 12 órákor pedig el fogják tartani vallási ceremónia keretében az egyesülés fáját, melynek elültetésénél a községi hatóságok és az iskolák, valamint a társadalmi egyesületek fognak asszisztálni. Az egyesülési fákát a helyi iskolabizottságok fogják gondozni.

A bukaresti ünnepségek programja

A bukaresti ünnepségek május 10-én kezdődnek és május 12-ig tartanak. Tizedikén hajnalban huszonegy ágyulövés hirdeti a fővárosban a nap jelentőségét. Délelőtt tíz órákor a patriarchátuson Bukarest vikáriusa a patriarchátus teljes klérusával ünnepi misét tart, amelyen a király, Mária királyné, Elena anyahercegnő, Ileana hercegnő, Miklós régensherceg, a régénstanács tagjai vesznek részt. Az ünnepi misén részt vesznek a kormány összes tagjai, a volt miniszterek és a törvényhozó testületek volt elnökei teljes diplomáciáikkal, a szenátus és az amara tagjai a metropoliták és püspökök, akik Bukarestben tartózkodnak, a hatóságok vezetői, a főiskolák rektorai valamint a társadalmi egyesületek vezetői. Az ünnepség alatt a királyi palota és patriarchátus, valamint a Jiann Sosszé között katonai kordon lesz. Mikor a királyi hintója, valamint a régénstanács tagjai elindulnak az ünnepi misére, százegy ágyulövés fogja hírül adni.

A kamara ünnepi gyűlése

Délelőtt féltizenegy órákor a törvény-

hozótestületek a kamarában a király királyné, Elena anyahercegnő, a régénstanács tagjai és a kormány összes tagjai jelenlétében díszülést tartanak melynek végeztével a katonaság a Jiann Sosszén defilálni fog a királyi család előtt. A délután folyamán több kiállítást nyitnak meg és hat órákor Románia és Jugoszlávia válogatott csapatai között futballmérkőzés lesz. Este kilenc órákor a Teatrul Nationalban bemutatják Tiberiu Brediceanu etnografikus poémáját, amely a XVII. és XVIII. századbeli er-bemutatni.

Szombaton folytatódik a bukaresti ünnepségek, valamint vasárnap is, Vasárnap megnyitják az erdélyi kiállítást, amely a XVII. és XVIII. századbeli erdélyi vonatkozású képeket és krónikákat tartalmazza.

A gyulafehérvári ünnepségek

Az ünnepségek utolsó napja Gyulafehérváron folyik le, május 20-án. Az ünnepségekre a királyi család, a kormány és a törvényhozó testületek tagjai, valamint a diplomáciai kar reggel 9-kor érkezik meg. Féltiltkor a koronázási templomban mise lesz, melynek végeztével az egyesülés termében leleplezik az Astra által felállított emléklapoktet 11 órákor a királyi család, valamint a régénstanács fogadja a katonaság defilálását. A defilálás az 1877-es független ségi háború veteránjai a zország egyetemének diákledelegátusai, valamint a volt román légió tagjai vesznek részt. Egy órákor közös ebédet tartanak. A

Butor olcsón és művészi kiviteiben legelőnyösebben

Fischer Albert

butora-uházában Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. (Volt Ferenc J.-ut) szerethető be. Komplet hálószobák már 16.000 leért. **Részletfizetési kedvezmény!** Megrendeléseket eredeti, vagy megadott rajz után készítünk.

délután folyamán néptünnepélyek lesznek és este a királyi család és a kormány tagjai visszautaznak Bukarestbe.

Bukarestbe érkeztek az amerikai kiküldöttek

Az egyesülési ünnepeken való részvételre a tengerentúlról jött amerikai románság ma reggel 9 órákor megérkeztek a főváros pályaudvarára. A pályaudvar előtt és az érkezői oldalán nagy számú közönség volt jelen. Az érkezőket a főváros polgármestere üdvözölte Bukarest, Bocu Sever a kormány nevében. Az érkezők részéről Oppreanu lelkész, chikagói esperes válaszolt, ezután a vendégek az Atheneulba vonultak, ahol az Egyesült-Államok barátainak társasága által rendezett ünnepségen vettek részt. Ezen az ünnepségen jelen volt az egész kormány, a főváros hatóságainak kiküldöttsége, a törvényhozó testületek tagjai.

Az ünnepségen Maniu Gyula miniszterelnök beszélt, üdvözölve a kormány nevében az amerikai románságot. A miniszterelnök után Anghelescu a főváros üdvözlését mondta el a vendégeknek. Ezután Oromolu az Egyesült-Államok barátai társasága nevében mondott üdvözlő beszédet. Az amerikai románság ligája és egyesülete nevében Roman, az amerikai ortodox román egyház részéről Stanila lelkész és a görög katolikus amerikai románság nevében Buveardeanu lelkész köszönték meg az üdvözléseket.

Csak katonai amnesztia lesz május 10-ikén

A politikai és közönséges bűncselekményekre vonatkozó amnesztia-javaslatot az egyesülési ünnep után terjesztik a parlament elé. Négy millió lejt adnak a törvényhozótestületek a rokkantaknak, árvaaknak és özvegyeknek

Anghelescu szerint az erdélyi diákok miatt van szükség a szigorú érettségire

(Bucuresti-Bukarest, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén napirend előtt Pop-Csicsó István, a kamara elnöke javaslatot nyújtott be, amely kéri a törvényhozó testület tagjait, mondják ki, hogy a parlamenterek azzal fejezik ki az egyesülési ünnepeken való részvételüket, hogy napidíjaikból négy millió lejes alapot létesítenek a hadiárva, hadirokkantak és hadiözvegyek támogatására. A kamara tagjai állva hallgatták végig a javaslatot és egyhangulag határozatba ment, hogy ezt az összeget évről-évre felajánlják. Ezután Stanescu liberális képviselő panaszt emelt a buzeui prefektus ellen, aki szerinte illegális úton oszlatta fel egymásután a községi tanácsokat.

Lothar Raduceanu szocialista képviselő interpellációt intézett az igazságügyminiszterhez, amelyben azíránt érdeklődik, hogy miért nem terjesztik parlament elé az amnesztia-törvényjavaslatot. A szocialista parlamenti klub többször kérdést intézett a kormányhoz az amnesztia ügyben. A prefektus értekezlet alkalmából Maniu is megkérdezte arról a kérdéssről, aki kitérő válaszában kijelentette, hogy nagyjából amnesztia lesz a május 10-iki ünnepségek alkalmából. Május 10-ike közeledik, a kormány azonban nem terjesztette parlament elé a

javaslatot.

Az interpellációra Junian igazságügyi miniszter válaszolt, aki kijelentette, hogy május 10-ikén királyi dekrétummal amnesztiát adnak a katonai bűncselekményekre, a közönséges bűncselekmények és ide tartoznak a politikai bűncselekmények is, azonban a parlamentre tartoznak és a szünet után egyik első ülésen kerül ez a törvényjavaslat a törvényhozó testületek elé.

A szenátusban tovább folytatták az érettségi törvény vitáját, amely előtt Bratu elnök ugyanazt a javaslatot olvasta fel, amit Pop-Csicsó a kamarában. Az érettségi javaslat vitájánál elsőnek Anghelescu volt közoktatásügyi minisz-

ter szólalt fel, aki a baccalaureatus szük-ségét főleg azzal indokolta, hogy Erdélyben és Besszarabiában a liceumok végzett növendégeinek nincs meg a kellő felkészültségük.

Itt említjük meg, hogy a „Lupta” értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy az amnesztiarendelelet szerint a 4 hónapnál alacsonyabb büntetéseket elengedi, a nagyobb büntetéseket 5 évre szállítják le, az életfogytiglani fegyház-büntetések helyett pedig egy bizonyos időre megállapított büntetéseket szabnak ki. Nem kapnak amnesztiát a visszaeső bűncselekményes, vagy azok a köztisztviselők, akik közpénzeket sikkasztottak el.

Napellenző

ponyvavászon

Üzletek, terrasz és verandák részére több ezrenben és csikozva.

Ablakfüggönyök

és **önműködő rolettáruak**

minden szélességben.

Boskovics Józsefnél Cluj, Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

URANIA-MOZGÓ

Ma utoljára

LAURA LA PLANTE

„Hajtson haza János” és „Szép a katonaság!”

elsőrangú vígjátékekben.

Május 10-én egyszerű műsor:

Hazátlanok pokla

egy legionista könnye-kig megható drámája.

Főszerepekben: Norman Kerry és Imogene Robertson.

A műsört a legújabb „Paramount Híradó” egészíti ki.

Apold gyermeked: Höfer hintőpor-krém-szappannal.

A jövő háborúja

Si vis pacem para bellum. Mindaddig fognak pusztítani békeszeretető háborúra felkészülni, amíg a felszerelés készen lesz és fel lehet adni a békeszeretetőt. Akkor azután el fog kezdődni a legborzalmasabb háború. Az emberi fantázia szegény ahhoz, hogy ennek a háborúnak borzalmaikat elképzelje. Kennworthy, az angol alsóház tagja nemrég könyvet adott ki a következő címmel: „Uj háborúk előtt. A civilizáció válasza.” Ha a háború megkezdődött, akkor a civilizáció arra az utra lép, amely a mélységbe, a biztos romlásba vezet. A London fölött tartott múlt évi repülőgépgyakorlatok győngyös képet nyújtottak a jövő háborújáról. A vezérkarok már pontosan kidolgozták a jövő háború terveit. Ha két állam vagy államszövetség között a viszony leromlik, kiéleződik, akkor az összes előkészítő intézkedéseket megteszik és a hadüzenet pillanatában, ha egyáltalában sor kerül ilyenre, ezernyi repülőgép gázzal töltött üvegekkel és gázbombákkal felszerelve, kivonul majd a hangárokból. A gázbombák mellett robbantó és gyújtóbombákat is szétosztanak és a repülőgépek utnak indulnak. Tudjuk, hogy egy repülőgép ma már 150-250 kilométeres óránkénti sebességgel repül, tehát rövid pár óráig tart, amíg a repülőgépraj az ellenséges ország legteljesebb részét elérheti. Azután megkezdődik a bombázás. Gyújtóbombák, robbantóbombák és gázbombák hullanak a városokra, a fontos ipartelepekre és a vasuti csomópontokra. Brizantbombák, amelyek fehér foszforral vannak megtöltve és néhány perc alatt egész városrészeket felgyújtanak. Robbantóbombák házkomplexumokat döntenek romba és a lakosságot kikergetik hajlékából. A gázbombák néhány perc alatt meggyilkolják mérgeikkel a lakosságot. Az egyes bombavetőrajokat megfigyelő és harci repülőgépek kísérik. Ezek megkönnyítik a bombavetőgépek munkáját. A harci repülőgépek visszatartják az ellenség védőrepülőgépeit, harcolnak ezekkel, hogy biztosítsák a bombavetőgépek útját céljuk felé. Más repülőgépeszervezetek mesterséges fellegetek és füstfelhőket teremtenek, hogy a bombavetőgépeket megvédjék az elhárítóüzérség lövései elől. Amikor a gyújtóbombák segítségével a város valamennyi részében sikerült tüzet csinálni és a robbantóbombák lerombolják a házakat és használatlaná teszik az utcákat, a páni hangulathatán lévő lakosság menekülni akar a házakból, akkor következik még csak a tulajdonképeni gáztámadás. A legkülönbözőbb gázfajtákat öntik a város fölé. Egyes gázok súlyosabbak mint a levegő és a földre huzódnak a mélyedésekbe, pincékbe és kavernákba, a földalatti vasutak folyosóira, az egész csőrendszerbe és csatornázásba azután pedig következnek a könnyebb gázfajták, amelyek felszállnak a házak legfelsőbb emeleteire, a tornyokra, dombokra stb. és elpusztítják az odamenekült embereket.

Tüzek, robbanások, gázfelhők. Az emberek elveszítik az eszüket. Városrészek pusztulnak el, tíz - sőt százezer ember legyilkolva, megmérgezve, elgye. S mind ez egy rövid óra leforgása alatt. A repülőgépek tovább vonulnak, más városokban ismétlik meg gyilkos munkájukat, visszatérnek bázisukra, új bombákat vesznek fel, új gáztartókat, újra, meg újra visszatérnek, folytatják munkájukat, ahol abbahagyták s elpusztítják még azt a néhány túlélőt, akik valami csoda folytán nem esnek áldozatul az első támadásnak. Közben más repülőgéprajok gázbombákkal telítik meg a sík földet, megmérgezik egész községeket, a völgyeket mérges gázokkal öntik el és egyetlen nap, vagy néhány nap leforgása alatt sűrűn lakott országok romhalmazzá és megmérgezett hullamezőkké válnak.

Természetesen több külső ország van a megtámadott ország védelmi fogja magát. Szintén fel fog szerezni gyújtó-, robbantó- és gázbombákkal ellátott repülőgépeket és az ellenség országába küldi, abba az országba, amely megtámadta és ugyanolyan hatásokat fog elérni, mint az előbbi. Mozgósítják a hadsereget, a határokat megszállják, frontokat létesítenek, ahol az eddig ismert és kipróbált fegyverekkel fognak küzdeni. De az ágyuk történelmi mérges gázokkal és baktériumokkal lesznek megtöltve, tankok fognak az embereken keresztül rohanni, gépfegyverek pusztító tüze irányul az emberi fal ellen. A levegőben elkeseredett harcok folynak. Repülő küzd repülő ellen. Itt az egyiket lövik le, ott egy bombarepülőgépet semmisítenek meg s lángokba burkolva lezuhan.

Hogy ki lesz a győztes ebben a háborúban? Erre a kérdésre tulajdonképen

nincs is felelet. Már az elmúlt világháborúnak nincsen győzője. Csupán egészen legyőzöttek és kevésbé legyőzöttek voltak. Egyetlen országnak, egyetlen nemzetnek sem volt előnye a háborúból. Minden országban csak az emberiségnek egy egészen vékony rétege mondhatja, hogy érdemes volt háborúzni. Ez a vékony réteg azonban ezrekkel, sőt az egész világon legfeljebb tízezerrel mérhető meg, amivel szemben milliárdnyi embernek csak nyomorúságot, szűkséget, éhséget és gondokat eredményezett a háború. A jövő háborúban még kevésbé lesznek győzők. Egész országokat, egész nemzeteket el lehet pusztítani és el lehet söpörni a föld felületéről. Ezek természetesen elveszítik a háborút. És azok, akik nem épen az utolsó emberig pusztulnak el, lesznek a győzők. Hogy ezeknek mi lesz a sorsuk, azt csak egy próféta szellemmel ellátott utópista mondhatná meg. Emberi és emberhez illő sorsa ezeknek sem lesz többé. Csak azt az egyet látjuk ma előre, hogy azoknak az államoknak egyénei közül fogják legtöbbben túlélni a jövő háborúját, amely a legtöbb vegyszeti gyárral rendelkezik, a legnagyobb mérgezőkészletekkel, a legjobb repülőgépekkel és a leggyorsabb motorokkal bír. Ezek az „ellenségek” gyorsabban és alaposabban fognak elpusztítani, tehát a „kultúra” megmentőiként fognak tovább élni.

Az itt megadott kép semmiképen nem túlzott. Sőt, ellenkezőleg.

len név körül már legendás formákat öltöttek.

Ejente egy bécsi orvosra, Urban-Schitsch dr.-ra gondoltak, később egy bécsi orvosnő gyanúsítottak azzal, hogy a nagyszerű darabok szerzője, majd Tag. ger berlini dematurgr és színigazgató ra járult a gyanu, azután egy elzárt orvos krült kombinációba, aki a mende monda szerint csak azért nem szellőzött te a nevé, mert Elzászban egy angol miltiomost lezelt, aki rejtekhelyét semmi áron se akarta elárulni. Mindezek a kom binációk megdőlték.

A katasztrófát egész váratlanul siker reb jart. Ugyanis Jakobson bécsi szin kritikus és operettlibrettista kijelentette, hogy ő és Arthur Rundt dr. a híres ri portör, nagyon is jól tudják, hogy ki az a Ferdinand Bruckner, akinek sok köze van Bécs városához. Jakobson azonban azt is elmondotta, hogy becsületével kötelezték magukat arra, hogy Bruckner valódi nevét nem árulják el. Rundt dr. Kaliforniába és Alaszkába utazott s most az utóbbi helyről sürgőnyt küldött, amelyben a következőket mondja:

„A név közöttéle esalodást okozta. Ol vasóknak mondják annyit. Bruckner előnevében [had] behi kétszer [elő]rdul Bruckner utolsó tartózkodási helye né met vidéki város volt, amely életben fontos szerepet játszik. Uccában lakott, amely német földalattól nevezetett el. Házszerű tizenkilencet osztó [elő]rdul. jük, hogy így a rejtekv könnyen megtejt. hető. Viszontjárásra összel. Rundt.”

Arthur Rundt aki a „Kérdezz tőlem valamiképpen” játékok pntáta át Amerikából Európába, ezzel a sürgönyvel tényleg nyomra vezette az irodalmi kopó kpt. A Wiener Allgemeine Zeitung az adatok alapján háfározottsággal azt állít ja, hogy most már végérvényesen rájöt tek Ferdinand Bruckner valódi nevére, aki nem más, mint Franc Ferdinand Otto Kaus bécsi író, aki Béroszlóban a Gutenberg-utca 38. számú házában lak ik és aki Gogolról, Strindbergől és Dosztojevvszkiről írt érdekes pszichológiai tanulmányaival már nevet szerzett magának. Ez a fölfedezés, úgy látszik, megfelel a tényeknek. Eltekintve attól, hogy Otto Kaus neve tényleg megfelel a Rundt dr. sürgönyében feglyt adatok nak, a Bruckner-féle szindarabok is megfelelnek Otto Kaus pszichológiai is nujmányaiknak. A költő azért igyekezett nevé mindenáron titokban tartani, mert súlyos ideghaja következtében szangatól umban kellett tartózkodnia és így a szí niszzeout végigharcolja. Ezért bujt el a nyitvanosság elől.

Kaus 1891 szeptember 19-án született Trieszben és Gina Kaus bécsi író nő fér je volt, akitől két évvel ezelőt elvált. A házasságból két gyermek született, akik az anyánál élnek.

Ferdinand Bruckner — O. F. F. Kaus. Fölfedték a rejtekv és mint minden fölfedezésnél, úgy itt is nem sok köszo net volt benne. Az irodalmi detektívek fejüket csóválják és a csalódás unott gesztusával vonulnak vissza. Hosszabb időre nem lesz munkájuk és az irodalmi ízem szegényebb egy szenzációval. Mi lyen szép és hatáson lejt volna, egy igen nagy, vagy egy igen kis nevet fölfede s ni az álnév mögött! Ez a Bruckner azon ban már az álnév előtt is név volt. — komoly irodalmi ember, sőt, úgy látszik komoly ember.

Kérdés, hogy az új cég hítele épp olyan erős lesz-e, és hogy O. F. F. Kaus ugyan annyifogva képmeni darabjaival, mint Ferdinand Bruckner.

F. hó 11. és 12-én esti 11 órai kezdettel

Nagy szenzációs kabaré estély

CORSO „Nandys Revue Girls“

filmszínház

társulata egy egész estét betöltő világvárosi műsorral!

Minden jegy személyenként 40 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor **Matiné-kabaré** Beléptőjegy 30 lej.

Ország, ahol egyetlen munkanélküli él

Cluj-Kolozsvár, május 8. A háború és a háborút követő borzalmas évek újja alakították Európa térképét és Európa társadalmát. Nagyon kevés terület maradt meg Európának a régi nyugalmaságában és e kevesek között van Lichtenstein, amely Vorralberg határáról húzódik a Rajnáig. Amikor 1918-ban a német monarchia összeomlott, amikor Ausztria darabokra esett, ez a kicsiny ország az egyetlen volt, amely feliratot intézett uralkodójához és ebben hűségét és töretlen ragaszkodását fejezte ki. A kicsiny országban megmaradt a régi konzervatív világfelfogás, együtt természetesen a régi intézményekkel és a szocialisták sem akarták megváltoztatni az államformát. Az országban ugyanis olyanok a gazdasági viszonyok hogy nem kellett próbálkozni azok megjavításán semmiféle politikai változtatással.

Lichtenstein kormánya a napokban tette közzé az ország tavalyi költségvetését és ebben nagyon érdekes tétel szerepel. A nagyhatalomok területén nyolc-

van frank munkanélküli segélyt adtak, ami azt jelenti, hogy az egész országban egyetlen munkanélküli volt, az is mindössze egy hónapig nélkülözöte rendes keresetét.

E tétel mellett szerepel egy másik tétel, 380 frankról, amit havonta folyósítottak tiszteltdíjképen megrokkant hábak számára. Hogy mennyi kedélyesség és szelid humor él még ebben az országban arra, jellemző a jelentésnek egy másik része. A kormány 1928-ban engedélyt adott nyilvános tekeversenyre, színházi előadásokra és különböző látványosságokra és ezekért nemcsak, hogy semmiféle adót nem szedték, de sőt e szórakozásokat anyagilag támogatta.

A kicsiny ország nem fizet civillistát, minthogy 1865-ben az akkori uralkodó erről önként lemondott. Az állam többi funkcionáriusai huznak ugyan fizetést, de nagyon szerényet. A kormányelnök évi hétézer frankot kap, ami megfelel 56 ezer lejnek.

Leleplezték a legújabb német szerző igazi nevét

Ferdinand Bruckner — Otto Kaus

Berlin, május 8. A rejtelmes Ferdinand Bruckner esete rendkívül élénken foglalkoztatja nemcsak a színházi és művészi köröket hanem egész Németországot, mert a »Krankheit der Jugend« és a »Verberecher« szerzője igen rövid idő alatt a leghíresebb német színpadi írók egyike lett. Egyes statisztikák szerint Bruckner darapjai eddig két millió már

kát jövedelmeztek a szerzőnek, aki álnévét a nagy siker ellenére sem vefelte le és bár egy nagy berlini lap ötezer márkás díjat tűzött ki Bruckner igazi nevének kiderítésére, mégsem tudta senki kinyomozni, ki rejtszik az álnév mögött. A siker napról-napra nőtt, a két Bruckner-darabot Németország összes színpadjain játszották és a kombinációk az ismeret-

Értesítés!

Megnyilt a főváros, Bucuresti központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. (Az Athene Palace-al szemben.) 100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel

„Venetia-szálloda” vezetősége

MOISESCU tulajdonos.

ELSŐ NAGYVÁRADI

Zsidó Diákothron (Fiuinternátus)

Kereskedelmi, liceumi és polgári iskolai tanulók részére. Megnyílik folyó év augusztus hóban.

Prospektust küld és felvilágosítás-sal szolgál az internátus vezetője;

Szilágyi Adolf liceumi tanár. Oradea, Str. Baritiu (Iványi Ödön-utca) Zsidó Liceum.

Csütörtök

A legfőbb tulajdonsága gyomortáji bőfűgés, belső erjedés, makban sz. MAGNESI gyorsan az érzéken bétiraktas

A Magnésiumban kap mely gyomortáji erzt a kitűvönni.

EGYEN

A mizrahan folyó rachi által e hó 12-én, megtartva a mai inaház iszteletek lesz alkalmi zsidó társas (fyhnyad) raim (Nagy címmel tartani. A adást tartja vezetősége vallásos és nagyobb sz. It említi háromkor Pop 10. ala megbeszélés tant a Ce A Ceiroth fontos meg jelenni sz

„Ez vasárnap Ezra más bor klubh tárgya „A mann An vezetősége

egyetlen hat, m

Az E sülté, mely ponti biharm

EIC szerdái áldásos jében, Halá küzde az ő k és áld kősdő sadale évekb Emi halás fájdal Mun leburg

Hirdes

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Márton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Kaszner Rezső,
 Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— A Csütörtöki és pénteki nemzeti ünnepek kötelező munkaszünete miatt az Uj Kelet legközelebbi száma vasárnap a rendes időben jelenik meg.

— Rövid válasz egy naiv kérdésre. A „Curierul Izraelii”, amely hűdvalevőleg az Uniunea Evreilor Romani hivatalos lapja, legutóbbi számában érdekes kérdést intéz hozzánk. Abból az aprópórból, hogy egy bukaresti újság hűdavasán, vagy véletlen elírásból úgy aposztrofálta az Uj Keletet, mint a kormány magyar nyelvű hivatalos lapját, a Curierul Izraelii naiv esodalkozással fejteszi a kérdést, hogy mikor történt ez a tranzakció, mert ők úgy tudták eddig, hogy az Uj Kelet a zsidóság orgánuma. Meg kell nyugtatnunk lapjárunkat, — bár azt hisszük, fölösleges is a megnyugtatás, mert a Curierul épugy tudja, mint mi, hogy ilyen tranzakció nem történt, nem történehet, a jövőben sem, egyszerűen azért, mert az Uj Kelet soha és semmi körülmények között nem lehet más, mint ami az első pillanattól kezdve volt: a zsidóság harsos, független és megalkuvást nem ismerő újságja. Sem kormányunk, sem más érdekesportnak nem voltunk és nem leszünk semhivatalos sem félhivatalos lapja. A mi meggyőző dőszünk és politikai hitvallásunk nem áru cikk, amely tranzakciók tárgyát képezheti. A régi mondás imé beigazolást nyert: *Wie der Schelm ist, so denkt er.* Csak a Curierul Izraelitra jellemző, hogy ilyen kérdések észbe jutnak.

— Meghalt Eichner Sándor vezérigazgató. Nagyváradról jelenlik: Szerdán reggel szívizélhűdésben hirtelen elhunyt Eichner Sándor, a nagyváradi Laroche és Darvas Faipari Részvénytársaság, Erdély egyik legnagyobb számai vállalatának vezérigazgatója. A megejőző nap még rendszeren végezte a munkáját és mi sem jelezte a közelgő katasztrófát. Neki köszönhető az a hatalmas arányú föllendülés, amely a Laroche és Darvas Rt.-ot a legerősebb faipari vállalatok sorába emelte és emellett a nagy elfoglaltsága mellett is a legelőkelőbb közéleti tevékenységet fejtette ki. Temetése ma délután ment végbe. Az elhunytban az Erdélyi Részvárosi Egyesület központi elnökét és legagilisabb vezetőjét vesztette el.

— A Haggibbor Tordán. A Haggibbor csütörtökön és pénteken Tordán játszik. Csütörtökön a T. S. C. vel, pénteken pedig az üvegyár csapatával. A Haggibbor a következő összeállításban szerepel: Neumann, Rosenfeld Feri, Virág, Hamlet, Rosenbaum, Krausz, Fränkel, Rosenbergy Gyuri, Mark, Szilágyi, Lázár Albert és Hirsch III. A játékosok a Haggibbor klubban a délelőtti folyamán jelenkezzenek, hogy az indulás idejét megbeszéljék.

— Eljegyzés. Krausz Bözsi Temesvárról és Jakobovits Imre Máramarossziget, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Börtönbe vont az amerikai olajkirály. Berlinből jelenlik: Sinclair az ismert amerikai muftimilliárdos amerikai olajkirály, egy petróleumpanama ügyében, amelybe magasállású állami tisztviselők is érdekelve voltak, megtagadta a bíróság előtt a vallomástételt Newyorki jelentés szerint a tanuvallomás megtagadása miatt Sinclairt 3 havi fogházbüntetéssel sújtották, mire a milliárdos kegyelmi kérvényt intézett Hoover elnökhöz. Hoover a kérvényt elutasította s így Sinclairnek le kell folnia 3 havi szabadságvesztés büntetését.

Schwartz Menyhért-féle ort. zsidó leánynevelő intézet és internátus Oradea (Nagyvárad) Szaniszló-utca 13. szám. Komoly érdeklődőknek prospektust küld a 929-30. tanévre.

A bizonyítás kiegészítését rendelte el a kolozsvári tábla a piskii állomási lövöldözés ügyében

(Cluj-Kolozsvár, május 8. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári Tábla ma délelőtt tárgyalta Török Vasile piskii lakatos bűnügyét, aki gyilkossági kísérlettel vádolva került a Tábla elé. Török 1928 június 2-án kiment a piskii állomásra, ahol Izvoareanu sziguranca-komiszár a peron jegyét kérte tőle. Töröknek nem volt peronjegye, mire a komiszár be akarta kisérni a sziguranca-ra. Törököt két nappal azelőtt a sziguranca-n rémesen megverték és ezért nem akart a komiszárral menni, mert attól tartott, hogy megint megverik. A komiszár revolvért vett elő és azzal akarta rábírní az ellenkező Törököt, hogy vele menjen. Dulakodni

kezdték, miközben a revolver elsült és a golyó a komiszár állkapcsába furódott, aki súlyosan megsebesült. Miután Török aznap többhelyen kijelentette, hogy a sziguranca-n kapott verésért visszafizet a sziguranca embereinek és valakit megöl közölök, gyilkossági kísérlet miatt bűnvádi eljárás indult ellene, azonban a törvénytörés felmentette. Az ügyész felebbezése folytán az ügy a Táblához került, melynek Radulescu tanácsa dr. Giurgiu János védőbeszéde után elrendelte a bizonyítás kiegészítését, hogy a sziguranca-komiszár támadta meg először Törököt.

A perzsa földrengés borította fel az európai időjárás egyensúlyát

Négy évszak uralkodik Európában. Május 11-én fagyhullám várható

(Cluj-Kolozsvár május 8. Az Uj Kelet tud.) Kétségtelen, hogy évek, sőt talán évtizedek óta nem volt olyan abnormis időjárás az öt kontinensen, mint ez évben. A meteorologusok különböző elméleteket állítottak fel e rendkívüli időjárás jelenségek magyarázatára s valószínűnek tartják, hogy egyes kozmikus jelenségek okozzák a szokatlan eltéréseket.

A legutóbbi hatalmas perzsi földrengés után közvetlenül jelentős atmoszférikus változást hozott magával. Eddig csak a Földközi-tenger és a Balti-tenger irányította Európa atmoszférikus helyzetét és pedig a fagyhullámnak induló pontja a Balti tenger medencéje, a hullám kiinduló pontja pedig a Földközi-tenger medencéje volt, amelyet az Atlanti ocean Golf-áramlata táplált.

A perzsi földrengés gyökeres módon megváltoztatta ezt a helyzetet és Európa éghajlati viszonyát szabályozó tényezők közé egy új faktort állított be: a Kaspi-tengert. Első pillantásra meteorológiai paradoxonnak látszik, hogy ez a teljesen zárt tenger befolyásolni tudná Európa atmoszférikus helyzetét.

Sohasem tapasztalt és különös meteorológiai jelenség az a tény, hogy Európában ezekben a napokban négy évszak van. Északon tél van, a Balti-tenger jég tömbökkel van blokáva, a kontinens szívében általában tavasz van, Olaszországban azonban hirtelen leesett a hőmérséklet, viharok és hideg esők jelzik az őszt, ugyanakkor Spanyolországban tropusi nyári meleg van napok óta. Európa egyik sarkától a másikig 60 fok Celsius mutat a hőmérő. Ez a nagy scharsem fordult elő. Spanyolországban plusz 45. Svédországban minus 15 fok Celsius mutat a hőmérő. Ez a nagy éghajlati különbség és az a tény, hogy az abnormis tél milyen hirtelen ment át csaknem nyári időjárásba, egyes helyeken erős problémát ad fel a különböző meteorológiai állomásoknak.

A bécsi, blankenbergi, breszlai, lipcsei kownoi, rigai és párisi rádióadó-állomások amelyek naponta kétszer is adnak időjárásjelentést, ah irtelen változások miatt ezekben a napokban teljesen reorientáltak állanak. A Golf-áramlat állítólag sebességsökkenést mutat az utóbbi időben, amely a hideg időjárás visszatérését lehetővé teszi. Másrészt viszont a Kaspi-tó medencéje részéről is új hőcsökkenést várnak. Az egybehangzó meteorológiai jelentések szerint május 11-én radikális hőmérséklet várható egész Európában. E jelentések szerint nincs kizárva, hogy Európában visszatér a fagyhullám. Romániában május 7-ike és 11-ike között gyönyörű napokat jósolnak, május 11-ét követő napokban azonban magasabb hegyeken havazást várnak és a hőmérséklet csökkenését. Minthogy azonban Románia sokkal közelebb esik a Földközi-tengeri zónához, mint a Sark-vidékhez, az esetleges hőszülyedés csak átmeneti jellegű lehet, hogy helyet adjon újra a tavasznak.

Az időjárás szélsőségesére jellemző a mai meteorológiai jelentés is, amelyet itt adunk:

Berlin, május 8. Keletnémetországban ma is tovább tartott a szubtropikus meleg. Több helyütt 26-29 fok Celsius mérték. Az esti órákban lehűlés következett be Nyugat-országra, ahol helyenként 15 fok körüli hőmérséklet volt, de a váratlan hőszülyedés csak átmeneti jellegű.

Budapest, május 8. A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint némi hőszülyedés várható zivatarhajlammal.

Berlin, május 8. Moszkvai jelentés szerint ázsiai Oroszország délnyugati részében ködös, hideg őszi időjárás uralkodik. A turkesztáni és északperzsi földrengés kihatással volt az időjárásra és erősen leszállította a hőmérsékletet.

Bucuresti, május 8. Neamtímegeyében Tecuciu közelében tegnap felhőszakadás pusztított árvízzel kapcsolatban. Roman, Poveni és Siliatra községeket elöntötte a víz, a lakosok a fákra mászva tudták életüket megmenteni. Rahova és a szomszédos községekben szintén nagy pusztításokat okozott az ár, amely több hidat is elsodort. A Bacau—Piatina-Neamtí vasutvonalon a 21-25-ös kilométer kövek között a víz elsodorta a tálcát, úgyhogy a forgalom ezen a vonalon szünetelni kénytelen.

— Leszakította a gép a kezét. A kolozsvári vasuti műhelyben súlyos meccsétlenség történt. Török Károly mechanikus egyik karját leszakította az egyik gép. Súlyos sérülésével a kint-kára szállították.

— Három járadót végeztek ki Mexikóban. Párisból jelenlik: Mexico-City jelentés szerint a győztes kormánycsapat hadbírósa három felkelő táborok felett mondott tegnap ítéletet. A röglönitő törvényt mindhárom járadót halálra ítélték s az ítéletet annak meghozatala után végre is hajtották.

— Letartóztatták a kolozsvári ügyészségi fogház szökevényét. Megírta az Uj Kelet, hogy Simonca Pál veszedelmes betörő tegnapelőtt megszökött a kolozsvári ügyészségi fogházból. A betörőt a fogház egyik őrmesterének kétnapos kutatás után sikerült felfedeznie és letartóztatta, mikor a betörő szülei házáat akarta felkeresni. Simoncát megbilincselve visszazárolták a fogházba.

— Vasárnap délelőtt megnyitják a Strandfürdőt. A kolozsvári strandfürdőt vasárnap délelőtt nyitják meg ünnepélyes keretek között. A strandot nyolcvenöt új kabinnal bővítették ki. A jegyek árui ugyanazok, mint a tavalyi voltak.

— Diszoktorrá avajta Einstein professzort a párisi egyetem. Berlinből jelenlik: A Wolff távirati iroda párisi jelentése szerint a francia főváros egyeteme Einstein professzort tiszteletbeli doktortrá avajta.

— Hetvenöt embert állítottak elő a keddi éjjeli razzian. Keddéről szordára virradó éjjel a kolozsvári rendőrség razziat tartott a város területén, amelynek során tizenhét nő és ötvennyolc férfit állítottak elő. Az előállítottak közül tíz férfit, akikről kiderült, hogy katonaszökevények, átadták a katonai hatóságoknak, a többieket pedig, kellő igazolás után, szabadon bocsátották. A nők közül tizenötöt rendőrorvosi vizsgálat után elbocsátották, két nőt pedig kórházba utáltak.

— A szovjet segélyakciót szervez a perzsi földrengés áldozatainak támogatására. Berlinből jelenlik: Moszkvai jelentés szerint a szovjetkormány utasítást adott a határvidéki kormányzóságnak, hogy az északperzsi földrengés által sújtott lakosság felszegélyezésére irányuló segélyakcióban vegyenek részt.

— Ujabb nehézségek támadtak a jóvátételi konferencián. Párisból jelenlik A hitelező államok között az annuitások felosztásának kérdésében nézeteltérések merültek fel. Az angol és francia sajtó is elismeri az ujabbban támadt nehézségeket. Owen Joung amerikai delegátus tegnap egész délután megbeszéléseket folytatott a hitelező államok delegációival. Schacht javaslatát mára várják.

— Négy gyermek halt meg romlott kondenzált tejűtől a párisi klinikán. Berlinből jelenlik: A Wolff távirati iroda párisi tudósítójának közlése szerint a belgyógyászati klinika egyik osztályán tegnap 4 gyermek — romlott kondenzált tej fogyasztása folytán — meghalt. 4 fővábbi gyermek állapota ugyanez okból életveszélyes. A japok híradásai nyomán Párisban izgalommal tárgyalják az esetet.

Márciusi

Bak

**Dreher
Haggenmacher
sörök**

Dácia

Szent György

Csütörtök
 Első
 Szeptem
 felügyel
 köldök.
 — Ható
 seti ünne
 feljára
 vics Jenő
 törökön,
 színház
 nélfogva
 török dé
 török est
 vatalnok
 után 3 ór
 jehát a m
 vényesek,
 kor kezd
 Erzi ven
 törökre
 az Eva g
 bármely
 ház pénz
 inspektor
 teről ma
 irati rend
 nepe val
 lyek esüt
 hatnak,
 kívül hel
 nek ama
 helyek az
 lesek zár
 hatósági
 sok is ny
 teken del
 10 % C
 tej tápért
 máline-s
 uzsonna.
 — Van
 szal. Pár
 hires fe
 beszegyü
 párisi h
 a russ m
 keletes fe
 Doughen
 tik az ar
 festő vas
 egyes h
 Számos p
 veszett e
 tesen me
 nak azt
 némely p
 hen idáig
 fiatal ha
 átadta n
 ugy láts
 a szavár
 adom fes
 bieket, n
 dó vagy
 taps tá
 ment a
 ruzsát, s
 rétt és e
 festett a
 hőgyröl
 — Uj
 farkon
 rétt. Osl
 elgnyjei
 gerre ut
 érkeztek
 pedició
 zik s itt
 folytatja
 pedició
 után, de
 szerkeke
 harkvidé
 Wir su
 Vorbeter
 men. Zu
 kommen
 vergütet.
 Josef N
 Secret
 Com

Első Erdélyi Orth. Zsidó Fiuinternátus!!

Szeptember elsején nyílik meg Oradea-Nagyváradon az Első Erdélyi Zsidó Fiuinternátus. — Szigorúan vallásos, családi nevelés. — Általános tanári felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. LEITNER MIKSA Oradea-Nagyvárad, Strada Avram Janca 2.

Hatósági rendelkezések a két nemzet ünnepére. A kolozsvári rendőrségre ma délelőtt küldte dr. Janovics Jenő szinigazgatóval, hogy csütörtökön, a hősök napján, nem szabad színház- és mozielőadásokat tartani, ennélfogva tehát a Hivatalnok urak csütörtök délutáni és az Éva grófnő csütörtök esti előadása elmarad. A Hivatalnok urak előadását pénteken délután 3 órai kezdettel fogják megtartani tehát a megváltott jegyek ekkorra érvényesek, a Régi nyár előadása 6 órakor kezdődik, 9 órakor pedig Péchy Erzsé vendégszerepel. Péchy Erzsé csütörtökre tervezett első vendégfellépése az Éva grófnőre megváltott jegyeket bármely Péchy-estére érvényesíti a színház pénztára. A kolozsvári munkaügyi inspektorathoz, a munkaügyi miniszterrel ma déli 12 órakor érkezett távirati rendelkezés szerint a kétnapos ünnepre való tekintettel, a borbélyműhelyek csütörtök déli 12 óráig nyitva tartanak. E rendelkezés tehát hatályon kívül helyezi a munkaügyi miniszternek ama rendelkezését, hogy a borbélyműhelyek az ünnep mindkét napján kötelesek zárva tartani. Ugyancsak újabb hatósági rendelkezés szerint a mézszárosok is nyitva tarthatják üzleteiket pénteken délelőtt 10 óráig.

10 % OVOMALTINE hozzáadásával a tej tápértékét 60%-kal emeljük. Az Ovomaltine-s tej kellemes reggeli, kitűnő uzsonna.

Van Donghen arcképet fest ruzsával. Párisból írják: Van Donghen, a híres festő a napokban műtermében összegyűjtött egy sereg elegáns ismert párisi hölgyet és előadást tartott nekik a ruzs művészetéről. A modern nők tökéletes festőművészek — mondotta Van Donghen. — Valóságos zsenialitással festik az arukat. En ugyan elég sikeres festő vagyok, mégis gyakran irigylek egyes hölgyeket remek tehetségükért. Számos párisi nőben valóságos Rafael veszett el. Rafael nem tudná oly tökéletesen megfesteni például a szompillákra azt a titokzatos kék színt, mint nemely párisi hölgy. Amikor Van Donghen ideig jutott el előadása során, egyik fiatal hallgatójára odalépett hozzá és átadta neki a retiküljét: — Mester. Ön úgy látszik gunyolódik fölöttünk. Ime a szavánál fogom. Ne irigykedjék, átadom festőeszközömet, a ruzs és a többieket, mutassa be művészetét. Hajlandó vagyok Önnek modelt ülni. Nagy tetszést támadt erre és Van Donghen belement a játékba. Elővette a fiatal hölgy ruzsát, szemöldökfestő pálcikáját, pudevét és egy lap papírra remek portrét festett a vállalkozó szellemű fiatal hölgyről.

Uj olasz expedíció keresi az Északi Sarkon az „Italla” három eltűnt emberét. Oslóból jelentik: Az Italia léghajó eltűnéseinek felkutatására a Jeger-lengere utba induló expedíció tagjai megérkeztek a norvég fővárosba. Az expedíció két nap múlva Bergenbe utazik s itt hajóra száll Tromsö felé, majd folytatja az útját a sarkvidékre. Az expedíció szeptemberig kutat az eltűntek után, de egy évre lesz ellátva élelmiszerekkel, mert megtörténhetik, hogy a sarkvidéken kell áttelelniök.

Konkurs

Wir suchen einer Sochet Ubodek, der guter Vorbeter sein muss. Gehalt laut Oberenkommission. Zur Probe können nur die geordneten Kommissen und die Spesen werden nur diesen vergütet. Josef Nadas, Secretar, Comunitatea ortodoxa ruzsai. Josef Fischer, Präsident, Comunitatea ortodoxa ruzsai. Társad.

Trockij Mohamed tanai iránt érdeklődik. Párisból jelentik: Jeruzsálemből és Konstantinápolyból érkezett táviratok közlik, hogy Trockij arra kérte meg a konstantinápolyi főmuftit, hogy vezesse be őt a mohamedán vallás rejtelmeibe Trockij nem pusztán kíváncsiságból érdeklődött a konstantinápolyi főmuftinál a mohamedán vallás teológiája iránt. A híres népbiztos a zsidó község kizárta tagjai közül, amiért Trockij a mohamedán hitre akar áttérni.

Ügyvédi hír. Dr. Gjasner Izsák iró-dáját Str. Gh. Baritju (volt Malom-u.) 10. sz. a. nyitotta meg.

Elveszett a szevillai nemzetközi városkongresszusra kiküldött török delegáció. Konstantinápolyból írják: Konstantinápoly város a szevillai nemzetközi városkongresszusra nagyszámú delegációt küldött ki. A delegáció engedélyt kapott arra, hogy tanulmányi célból egy darabig Berlinben és Párisban is tartózkodjék. A szevillai kongresszus már régen véget ért, a török delegációnak azonban nyomavesztett. A delegátusok nem jártak sem Berlinben sem Párisban, sem Szevillában. Attól kezdve, hogy Törökországot elhagyták, senki sem látta őket, senki sem tud rólok semmit. Konstantinápolyban most már komolyan aggnak az elkallódott delegáció sorsa felett.

Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosai klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vízét különösen a szülészeki osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Orvosi hír. Dr. Kepes István, csecsemő- és gyermekorvos, a berlini és bécsi gyermekorvosi volt orvosa, rendelését Calea Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 22. I. em. megkezdte. — Quarzfénykezelés.

Az összes elui pénzügyesek úgy feleik szíves tudomására hozzák, hogy a nyári időszak alatt és pedig május 13—augusztus 31-ig, pénztárórákat csupán déli 1 óráig tartanak s ezen idő alatt a délutáni órák megszűnnek.

Csöcselék zavarja meg a „Háromgarasos opera” bécsi bemutatóját. Bécsből jelentik: A „Háromgarasos opera” mai előadásán zajos tüntetések voltak. A tüntetők büzbombákat dobtak el, mire az előadást egy órára fel kellett függeszteni. A közönség nagy része a tüntetők ellen fordult és az első felvonás végén a tetszésnyilvánítás el is nyomta a tüntetők lármaját, de a tüntetők ezután is több ízben megzavarták az előadást. A színház előtt is nagyszámú tüntető gyűlt össze, akiket a rendőrség szétszórta.

Mérnöki hír. Strasser és Öhlbaum okl. mőépítésszek tervező és építési iró-dájukat át helyezték Cal. Dorobantilor (v. Honvéd-u.) 33 sz. ajá. Telefon 5-20.

Angol utas Laibachba is behurcolta a feketehimlőt. Grából jelentik: A Tagespost tudósítója jelent Laibachból, hogy az egyik szállodában gyanus körülmények között megbetegedett egy Triestből érkezett angol utas, akin orvosi megállapítás szerint a feketehimlő jellegzetes tünetei mutatkoztak. A szállodát a jugoszláv egészségügyi hatóságok bezárták, hogy a fenyegető betegség terjedését meggátolhassák.

Mátyás Edit és Molnár Irma együttes hangversenye. Május 13-án, hétfőn este félkilenckor a katolikus gimnázium termében együttes hangversenyt ad Mátyás Edit, a kiváló hegedűművész és Molnár Irma zongoraművész. Az estély műsora a következő: Frank Cezár Szonáta, Bach Chaconné, Suck Négy zongoradarab, Brahms hegedűverseny. Az estélyt nagy érdeklődés előzi meg.

Négyhónapi börtönrre ítélt a prágai bíróság egy kémkedő háziszolgát. Prágából jelentik: A bíróság ma befeszítette Bubeniesek Sándor háziszolga büntetését tárgyalását. A háziszolgát az ügyész azzal vádolta, hogy titkos kommunista szervezkedést segített elő és kémkedett. A bíróság beigazolta, taláta, hogy Bubeniesek a szovjetmisszió vezetőjének tényleg katonai titkokat árult el s ezért a háziszolgát négy hónapi súlyos börtönbüntetéssel sújtotta.

Erősen emeli a gyapot vámfeltétét az új amerikai vámtarifa-javaslat. Berlinből jelentik: Washingtoni jelentés szerint a kormány a képviselőház elé terjesztette a vámtarifa revíziójáról szóló javaslatot. A benyújtott tervezet különösen a gyapot vámfeltétét emeli jelentősen, ezenkívül más mezőgazdasági termények terén is bevéltja azokat a vámrakozásokat, amelyeket Hoover elnök székbe kerülté képesen a mezőgazdák hozzá fűztek.

Befejezést nyertek az „Európa” gőzös javítási munkálatai. Berlinből jelentik: Hamburgból közlik, hogy a heitekkel ezeltűt tűz pusztítása folytán súlyosan megrongálódott „Európa” gőzös külső javítási munkálatai befejezést nyertek. A jövő héttől kezdve a belső berendezésen esett károkat hozzák helyre és a gőzöst augusztusra kiviszik a dokkból. A hatalmas olaszállítójú hajó vízrebocsátása a jövő tavasszal megy végbe.

Közgazdaság

A kormány Rist-fel tárgyal a mezőgazdasági hitelintézetek felállításáról

Bukarest, május 8. Lugojeanu miniszterelnökségi államtitkár tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Charles Risttel a felállítandó Creditul Agricol (Mezőgazdasági Hitelintézet) ügyében. Ebben az ügyben tegnap egyébként egy szakértelmet is volt, amelyen Lugojeanu kívül Stoicescu, a Banca Nationala igazgatója, Petre Porutiu, dr. Laday István, Pop

Jonel és N. Stanescu vettek részt és tanulmányozás tárgyává tették Mihalache miniszternek a Hitelintézet felállításáról szóló javaslatát. Főként az erdélyi és bukovinai telekkönyvi rendszerrel és a regáti francia rendszerrel kapcsolatos törvényes intézkedések képezték a megbeszélések tárgyát. A tanácskozást a szakbizottság a jövő héten folytatja.

A Budapesti Nemzetközi Vásár. A május 4-én megnyitott Budapesti Nemzetközi Vásár külföldi látogatói között számos előkelőség szerepel. Ebből az alkalomból Budapestre érkezett Ohno Morié, Japannak Wienben székelő magyarországi követe és neje, Rothe dr. lipcsei főpolgármester, valamint dr. Köhler, ajpesei vásár vezérigazgatója. Budapestre tartókodik M. Mosnier, a francia kereskedelmiügyi minisztérium kiállításügyi osztályának vezetője aki személyesen vezeti a vásár francia csoportjának szervezési munkálatait. Franciaországból M. Gruson, a Chemins de Fer de l'Est főfelügyelője is Budapestre érkezik. Most érkezett Horváth Odön, a newyorki Magyar-Amerikai Kereskedelmi Kamara elnöke, aki New York közgazdasági életében nagy és előkelő szerepet játszik. A vizitforgalmi csoporttal és konferenciával kapcsolatban érkeznek Budapestre Lippert Regierungsrat, Regensburg és Passau, A Popoff mérnök, a bolgár kormány képviselőjében és Jovanovic ur, az S. H. S. hajózási egyesület elnöke. Görögországból Voulioumis nemzetgazdasági miniszter, Theodoropoulos államtitkár, Hadzilazaros, a Hellén-Magyar Kamara elnöke, Coroneos, a Hellén-Közép-európai Árukereskedelmi R. T. igazgatója, Kanelopoulos, a Hellén Ipari Tröszt igazgatója érkezik a vásárra. Május 3-án a vásár látogatójára az öt legelőkelőbb svéd napilap szerkesztője érkezett Budapestre. Keletindióból, ahol Magyarország exportja mind fokozottabb mértékben kezd lért hódítani, Budapestre érkezik H. Morland, az indiai tengerészet vezérkari főnöke és felesége, Sir William Phillips, a madarasi legfelsőbb bíróság elnöke és Lady Phillips, Mr. C. A. Edwards, az indiai államvasutak igazgatója, aki vasúti megrendelések ügyében keresi fel a vásárt. Az indiai vendégek nagyszámú kísérettel érkeznek Budapestre. Veljük együtt Budapestre érkezik Ludwig Jenő keletindiai m. k. konzul ts. A felsorolt notabilitások látogatásán kívül kb. 100-100 személyes társasokat szerveztek a vásár ausztriai, olaszországi és franciaországi tb. képviselőitk.

Ujból kapható a köztelek című mezőgazdasági szaklap. A kormány engedélyt adott az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagyszámú szaklapjának a Köztelek-nek árusítására. Minden gazda ismeri a Közteleket, amely Európa egyik legjobb agrár folyóirata és a mezőgazdaság, állattenyésztés, gyümölcsstermelés, erdőgazdaság minden ágával foglalkozik és közli a világpiac összes árait. A Köztelek Erdély mezőgazdasági ügyeit és piaci árait is fogja most már rendszeresen közölni. Előfizetési ár egy évre 1200,— félévre 660,— negyedévre 360,— lei. A lapra a pénz előzetes beküldése ellenébenkizárólag a Hegedüs Hirlapiroda cégnél Nagyváradon lehet előfizetni. A lap legpontosabb kézbesítése biztosítva van.

Hétmillió adókönyvecskét nyomnak. A pénzügyminisztérium megállapította az adókönyvecskéik végleges formáját és megbizta a Monitorul Oficial nyomdáját a könyvecskéik elkészítésével. Összesen hétmillió adókönyvet nyomnak. A könyvek formájukra nézve kivontot fognak képezni az adóhivatalok pénztári könyveiből és a rovatokba minden adózó részére beírják az egyenes adók előírányzott összegét. Az adókönyvecskéik négy évre, 1929—1932-re szólnak.

Románia kereskedelmi mérlege. A kormány által közzétett kereskedelmi mérleg szerint ez év első három hónapjában az importált áruk értéke 6,349,178 ezer 591 lejt tett ki, viszont külföldre 4,193,253,944 lej értékű árut szállítottak.

A zöldségművek szállításának megkönnyítése. A CFR vezérigazgatósága elrendelte, hogy zöldségműveket személyvonatokhoz csatolva is szállíthatnak a tehervonatok, teherdíjszábaszerint.

Anton Rosenzweig Cluj
מרים אנה רוזנצוויג
Héber könyvek és talleszer
Agyhárszék. — Gyári árk.

VÁLJAK? — NE VÁLJAK?

Sólem Alejchem novellájából

Írta: SZABÓ IMRE

Minden jog fenntartva

Goor Mór: (egy ideig elgondolkozik, az tán a kezét gyorsan pergeti a kis nippen): Még egyszer becsánatol kérek, ha elrablom az idejét. De nekem beszélne kellett a doktorról, aki mindennek az oka, aki alapjában véve az én gyilkosom. Mert tessék csak idefigyelni. Ha ő nincs, akkor én a világ legboldogabb embere vagyok. Mert kérem alázaosság-gal, alapjában véve mi csoda panaszom is lehet nekem? Semmi! A feleségem egy esodanó, tünceményes szépség és ennek fölébe nincsenek gyermekeim. Egyetlen leány és százhusz év múlva minden az övé lesz, vagyis az enyém. Kellő tiszteletben van részem és miért ne legyen amikor egy ilyen gazdag embernek a veje vagyok. Mindenütt megfizetnek, még a fürdőben is, amikor már le vagyok vetkezve és jövök a gőzbe, a fürdőszoba elkiáltja magát: helyet, helyet emberek, jön az apósnaak a vője! Esküszöm önnek, ez a nagy fizetésiadás szinte kellemetlen nekem, direkt türelmetlen. Nem vagyok az az ember, akinek hízogás örömet okoz. Ami pedig az apósomat illeti, az kérem, egy egészen egyszerű, mondhatnám tudatlan ember. A leánya pedig, a feleségem, pontosan olyan, amilyenek rajzoljam: hój sir, hol nevet, az imént még hahaha, kacag, a másik pillanatban már az ágyra veti magát és máris küldenek az új doktorért. Megutálom az életemet, vajhányszor erre az új doktorra gondolok. Kétszereznek ragadni, a folyónak szeretnék futni, hogy beleüljem magam, annyira megfekszi ez az ember a gyomromat. (Elhalogat és elgondolkozik).

Goor Mór: Isten menő! Gyanakodni?! Óra! Hát hogy lehetné az? Talán nem zsidó szülő gyermeke? Uram,

Gubaes: Tehát ön gyanakszik? Ön összetéveszti a dolgokat. Nem a feleségről van szó, hanem az új doktorról, hogy az ég szakadna rá. És alapjában véve nem is annyira róla, mint inkább az apjáról, a kanesal szobáról, aki éjjel-nappal futkos a városban és dobol és kerepel. Elvégre elhiheti nekem, én ezzel egyáltalán keveset törődöm, mint a tavalyi hóval. De tudnia kell, hogy kisvárosban, ha valakit a nyelvükre vesznek, az végérvényesen készen van. Amikor jelen vagyok, persze egy szót sem szólnak, de mögöttem gyakran mondanak olyanokat amik miatt kell, hogy ébren legyek. Ön azt hiszi talán, hogy valamit észrevettem a feleségemen. Uram, ön téved. Semmi sem tapasztaltam nála, mindössze azt, hogy amikor a doktor jött, egészen más lett, más az arca és más a szeme ilyenkor. Vagyis hogy helyesen fejezzem ki magam, a szeme nem változik meg, csak a pillantása. Ön azt érzi, bizonyára nagyon jól érzi. És tudja, ez a doktor az ő örökös mosolyával a pokol szokta kijárni előttem. Mert a pimasz mindig mosolyog akár van rá oka, akár nincs. Amikor eljön hozzánk és pillantásokat cserél a feleségemmel, szeretném egyszerűen felképezni. De képzelje el, mi történik egy ilyen felképezés után. Az egész város engem egy brufális fickónak tartana, aki nem érdemlem meg, hogy az apósom veje legyek. És mi lenne ennek a követelménye? Mi más, minthogy elváljak. De ha elvölök, akkor kezdődik azután az igazi probléma. Mert elvégre apósom mégis csak dúsgazdag férfi, feleségem egyetlen leány, valamikor minden az övé lesz, azaz hogy az enyém. De fűfűlök az egészre, Elvégre mi volt, kéne néni szépen, azelőtt, mielőtt megházasodtam? És mit tesz sok más fiatal ember? Elvégre a helyzet mégis az, hogy lekentem egy pofont az ellenfelemnek és szá-

bad ember vagyok. Mit szól hozzá? Úgy-e váljak?! Letörli arcáról a verejtéket).

Gubaes: Az ön számára, úgy látom, csakugyan nincs más választás, mint elválni. Látom, nem szereti valami forróm a feleségét és nincsenek gyermekei sem. És az egész kisváros magáról beszél. Mire való önnek ez az egész história?

Goor Mór: (kissé idebb húzza a széket, mélyet sóhaj): Ami a nőhöz való szerelmel illeti, kérem alázaosság-gal, nem mondhatnám, hogy gyűlölöm... mert elvégre miért is gyűlölném? Sőt inkább szeretem. On azt jegyzi meg hogy a városban beszélnek rólam. Elvégre mit bánom én, ha a szájukra vesznek. Hordjanak össze füsköt bogarat. Én egészen másról haragszom. Haragszom azért, mert a feleségem, abban a pillanatban, megszünt bánatosnak lenni, amikor meglátja a doktori és megszünt vidá lenni amikor ránez. Miért? Azért talán, mert neki diplomája van? Biztosítom, kedves szerkesztő ur, ha engem akkoriban tanítottak, én is doktor lehettem volna, bizonyára különb doktor mint ő. Mert én nemcsak a doktori tudományokat tudtam volna, hanem héberül is. Mert megsugartom magának, ami a héber tudást illeti, én azt a fickót százszor a zsebemből gyömöszölöm. És másfelől bizosíthatom önt, szerkesztő ur, a válásra semmi ok sincs. Hiszen az asszony nem követelt el semmi olyast, ami a válást megindokolhatná. Látom, ön szeretné elvenni az új doktort. De kérdem önt, hol van az megírva, hogy egy fiatalasszony nem nézhet barátságosan a doktorra? Ez egy. Másodsor tessék nekem mondani, mi lesz velem, ha elmegyek a paplós és elvölök föle. Tudnia kell, hogy én egy árva gyermek vagyok, egészen egyedülálló, nincsenek rokonaim, nincsenek barátaim, talán ön az egyetlen barátom, kedves szerkesztő ur. Azt akarja hogy legyek megint szármalmas férj-jelölt, házasodjam meg egy ször, vagyis kezdjek megint mindent elölről? Tudhatom én, hogy akkor jobb sorsom lesz? Elvégre most mégis csak egy gazdag férfi vője vagyok és valamikor minden a feleségemé, illetve az enyém lesz. Mit terveznek sokat, mit spekulálnak? Mi a házasság? Lurri, kérem. Vagy ön más véleményen van?

Gubaes: Most már én is úgy vélekedem. A házasság nem egyéb játéknál és lubinál és sokkal jobb egyjüttelni békében, mint elválni egymástól haraggal.

Goor Mór: (ismét közelebb húzza a széket): Jobb egyjüttelni békében, mint haraggal. Ez egy arany igazság. De akkor lenne színtarany-igazság, ha a doktor nem lenne a világon az ő szepős pofájával. De még talán őt is meg lehetne bocsátani, de ki bírja el apját, a kanesal szobát, aki körüljárja a város és ki-dobolja, hogy válás előtt állunk. Ilyen körülmények között az egész világ másról sem beszél, mint a mi elválásunkról. És mi értelme van, hogy én ott ragadjak közöttük.

(Vége köv.).

MEGNYILT!

A Nagyvárodtól előnyösen ismert GROSZ-féle orv. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a Loydsor 11. sz. alatt újonnan átalakított, modern higiéniaival berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**

Olcsó áron! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja! Az étterem a gyárvárosi Rabbínatus felügyelete alatt áll.

Temesvár Lyudsor 11. sz. Nagyváros Zöldfa-ucca 10.

Püspök gyógyfürdő

(Oradea mellett)

600 év óta használják eredménnyel 42° természetes meleg, kénes, rádiumos hőforrásait: reuma, köszvény, ischiás, csonttörések és női betegségek ellen.

Uszoda, tenisz. Kényelmes vasuti és autóbussz közlekedés. — Állandó zene, Junius 15-ig szobáknak 30% kedvezmény. Napi panzión: szobaháromszori étkezés és fürdő 180 Leitől. — Rituális könyha

Kérjen prospektust!

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Arnold Zweig clonista drámát ír

A majnai Frankfurt egyik előkelő színházában a „Neues Theater”-ben május másodikán mutatták be Arnold Zweig „Die Umkehr” című clonista drámáját. A darab a vilnai Jochanan ben Meir sorsát dolgozza föl. Jochanan tizenkét éves korában a keresztény hitre tért át, pap lett és a katolikus klérusban nagy pozícióra jutott. Erős zsidógyűlölete is fölsegítette a magas polcra, de később vére és származása lázadóni kezdett benne és visszajért. — Vándorbotot vet a kezébe és cizárandokolt Palesztinába, hogy Cion dicsőségét hirdethesse.

A darabot hatalmas jelenettel és megrendítő monológjain ellenére a közönség hűvösen fogadta.

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök d. u. fél 6-kor: Hivatalnok urak. (Nagyon olcsó mozihely-árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz.: 373.)

Csütörtök este 9-kor: Éva grófnő. (Péchy Erzsinek a budapesti Fővárosi operette színház primadonnájának vendégjátéka. Mérsékelt emelt hely-árakkal. Bérletszűnetben. Ssz.: 374.)

Péntek d. u. fél 6-kor: A régi nyár. (Nagyon olcsó mozihely-árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz.: 375.)

Péntek este 9-kor: Alexandra. (Péchy Erzsik vendégjátéka. Mérsékelt emelt hely-árakkal. Napi bérlet 40. szám. A. Ssz.: 376.)

Szombat d. u. fél 4-kor: Hőfihérke és a hét törpe. (Gyermekelőadás nagyon olcsó mozihely-árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz.: 377.)

Szombat este 9-kor: Zenebona. (Péchy Erzsik vendégjátékával. Mérsékelt emelt hely-árakkal. Napi bérlet 40. szám. Ssz.: 378.)

Vasárnap d. u. fél 6-kor: Cigánybáró. (Operette-repriz nagyon olcsó mozi- hely-árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz.: 379.)

Vasárnap este 9-kor: Három a kis lány. (Péchy Erzsik vendégjátékával. Napi bérlet 40. szám. B. Ssz.: 380.)

Hétfő este 9-kor: Szép Helena. (Péchy Erzsik bucsuföllépése. Mérsékelt emelt hely-árakkal. Napi bérlet 40. szám. C. Ssz.: 381.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Csütörtökön 3-kor, 5-kor és 7-kor: A tizedik parancsolat. (Felebarátod feleségét ne kívánjad.)

Pénteken 3-kor, 5-kor, és 7-kor: A tizedik parancsolat. (Felebarátod feleségét ne kívánjad.)

Vasárnap d. u. 11-kor: Dániel az orosz- lánketreben. (Matiné 15 és 10 lejés hely-árakkal.)

Hétfő 3-kor, 5-kor és 7-kor: Hogyan kell ma férjet fogni? (A legragyogóbb,

legkacagtatóbb amerikai filmjod-
ság. Főszereplő: Marion Davies. Je-
gyek 30 és 20 lej.)

Kodden 3-kor, 5-kor és 7-kor: Hogyan
kell ma férjet fogni?

Szerdén 3-kor, 5-kor és 7-kor: Hogyan
kell ma férjet fogni?

Csütörtökön utóljára, csak egy előadá-
s-férjet fogni?

ban d. u. 3-kor: Hogyan kell ma
Vasárnap május 12-én d. e. 11-kor:
California. Vadnyugati cow-boy
történet felvonásban. Főszereplők:
Tim Mc. Coy és Carl Dane. Hely-
árak: 15 és 10 lej.

A Nemzeti Színház és a Román Opera
heti műsora:

Csütörtök este: A boszorkány. (Gyer-
mekelőadás.)

Péntek este: Sámson és Delilla. (Rabega
Vasile fellépésével.)

Szombat este: Szent János ájszakája.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 9.

Fiókhálózat: Dej—Dés, Beclean—Beth-
len, Jibou—Zaibó.

Saját tőkék 36 millió Lei

Felújított a banküzlet minden ágazatá-
val. Átalakított bel- és külföldre leg-
előnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

Influenzánál

és az összes légző-
szervek hurutos bán-
talmánál, mint kö-
hög, rekedtség, stb
valamint a gyomor-
égésnél a legjobb a
Mindenütt kapható!

Málnási
SICULIA
gyógyvíz

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésű egy szó 5 lej, vastagabb
betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej.
Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény.
Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg-
levelet csak úgy továbbíthatunk, ha portó bélyeg
mellette van. Eljegyzési díj 250 lej.

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját parókákat

készítményű bubbi, transz-
formatio, poschtise
Hat hónapos villanyos ondulálás, speciális,
festés és minden különlegességük szakma-
ban. MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.

Fiatal hölgy, mérleg-
képes könyvelő, ki-
a modern könyvelés-
ben és nagyobb pénz-
tár kezelésben teljes
jártassággal bír, azon-
nal állást keres. Cim-
a kiadóban.

Nyomószerszámok és
egy kis menetvágó-
eszköz. Str. Bucovina
21., szuterén.

Komoly leány tisz-
ben, trafikban, bodegá-
ban kiszolgáló vagy
hasonló állást vállal.
Cimet a kiadóba vár.

0000000